

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Újszövetségi bibliká-teológia (Katolikus levelek és Apokalipszis)

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.4. Szakterület	Teológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Református didaktikai teológia (vallástanár)
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Újszövetségi biblika-teológia (Katolikus levelek és Apokalipszis)				A tantárgy kódja		TLM1501		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Lészai Lehel							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Lészai Lehel							
2.4. Tanulmányi év		II.	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		kötelező - alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv (14), a jegyzet (14), a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (8)					36
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					9
Vizsgák					8
Más tevékenységek: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel					1
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					94
3.8. A félév összórászám					150
3.9. Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Nincs
4.2. Kompetenciabeli	Képesség az alapvető tanító és apokaliptikus könyvek jellegéről szóló ismeretek megértésére

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Okostábla, Microsoft Teams, Szentírás
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Okostábla, Microsoft Teams, Szentírás, Kari könyvtár

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<p>Kognitív kompetenciák</p> <ul style="list-style-type: none"> • képesség a szentírási könyvek mibenlétének és történeti háttérének megértésére, és az azokkal kapcsolatos ismeretek átadására a vallásoktatásban • a tantárgyspecifikus módszerek megfelelő alkalmazásának képessége (a szentírási könyvek tanulmányozása, szövegek értése és értelmezése, a szövegek történeti háttérének megértése)
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • információk megértése és elsajátítása • analitikus és kritikai gondolkodás képessége • felelősségtudat a szakmai feladatok teljesítésében • etikai elvek követése • problémák felismerése, és problémamegoldás • a kulturális sokszínűség megértése és értékelése • csapatmunka

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<p>A hallgató ismeri</p> <ul style="list-style-type: none"> - izagógikai és szentírásismereti alapok elsajátítása Gal-Filem, Zsidókhöz írt levél, az egyetemes levelek és a Jelenések könyvét illetően. A Zsid, egyetemes levelek és Jel szövegének részletes, beható ismerete, alapos felkészültség, melynek következményeként szilárd ismeretek birtokában a diák később jól, érthetően fogja tudni tanítani az örömmüzenetet az iskolákban - a bibliai kortörténet és a katolikus levelek, Apokalipszis értelmezése közötti összefüggéseket - a katolikus levelek és az Apokalipszis tartalmát, keletkezését, mondanivalóját - a katolikus levelek és az Apokalipszis értelmezéséhez szükséges hermeneutikai elveket
Képességek	<p>A hallgató képes</p> <ul style="list-style-type: none"> - megérteni a katolikus levelek, és az Apokalipszis keletkezését és jelentőségét - megérteni a katolikus levelek, és az Apokalipszis mondanivalóját - megérteni a katolikus levelek, és az Apokalipszis szövege értelmezésének alapjait - továbbadni a katolikus levelek, és az Apokalipszis kapcsolatos alapfokú tudást az iskolai vagy gyülekezeti vallásoktatás keretében
Felelősség és önállóság	<p>A hallgató képes önállóan</p> <ul style="list-style-type: none"> - önállóan dolgozni a szemináriumi munka során - rendszeresen olvasni a katolikus levelek, és az Apokalipszis szövegét - megérteni a katolikus levelek, és az Apokalipszis mondanivalóját történeti háttérükben - átlátni az összefüggéseket más könyvekkel és nagyobb egységekkel

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A katolikus levelekkel és az Apokalipszissal kapcsolatos alapismeretek megszerzése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A katolikus levelek, és az Apokalipszis keletkezésének, címzettjeinek, céljának, jellegzetességeinek, felépítésének, szerzőjének, a keletkezési helyének és korának megismerése és jellegzetességeinek megismerése • A katolikus levelek, és az Apokalipszis kortörténetének megismerése • A katolikus levelek, és az Apokalipszis tartalmának, alapvető témáinak megismertetése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a levélirodalomba	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
2. Galata-Kolossé levelek	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
3. 1-2Thessz, 1-2 Tim, Titusz és Filemon levél	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
4. A Zsidókhöz írt levél	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
5. Jakab levele	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
6. Péter első levele	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
7. Péter második levele	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
8. János első levele	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	

9. János második és harmadik levele	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
10. Júdás levele	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
11. János jelenések 1–7	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
12. János jelenések 8–14	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
13. János jelenések 15–22	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
14. Ismétlés	Előadás, kérdve-kifejtő, rávezető	
Könyvészet		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Balla Péter: <i>Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története. Bevezetéstani alternatívák.</i> Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest, 2005. 2. Farkasfalvy Dénes: <i>Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez.</i> Szent István Társulat, Budapest, 1997. 3. Aebi, Ernst: <i>Rövid bevezetés a Bibliába.</i> Primo, Budapest, 1985. 4. Budai Gergely – Herczeg Pál: <i>Az Újszövetség története.</i> A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1985. 5. Lészai Lehel: <i>Az Újszövetség keletkezése és könyvei.</i> Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2019. 6. Adorjáni Zoltán: <i>Öt és újat.</i> Koinónia, Kolozsvár, 2004. 7. Balikó Zoltán: <i>Az Efezusi levél,</i> A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1985. 8. Benyik György: <i>Az Újszövetségi Szentírás keletkezés- és kutatástörténete.</i> JATEPress, Szeged, 1996. 9. Biblia magyarázó jegyzetekkel. Kálvin János kiadó, Budapest, 1996. 10. Bibliai Atlasz. Református Sajtóosztály, Budapest, 1984. 11. Bruce, F. F.: <i>Az Újszövetség megbízhatósága.</i> Evangéliumi kiadó, London, 1959. 12. Cserhádi Sándor: <i>A Filippiekhez írt levél,</i> A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1976. 13. Cserhádi Sándor: <i>A Galáciabeliekhez írt levél,</i> A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1982. 14. Das Neue Testament Deutsch kommentár sorozat, Göttingen, 1979–1985. 15. Fekete Károly, ifj.: <i>Jakab apostol levelének magyarázata,</i> Budapest, 1994. 16. Guthrie, Donald: <i>New Testament Introduction.</i> Apollos – Intervarsity Press, Leicester, England – Downers Grove, Illinois, 1990⁴. 17. Geréb Zsolt: <i>A Thesszalonikabeliekhez írott levelek magyarázata,</i> Kolozsvár, 2004. 18. Geréb Zsolt: <i>Újszövetségi tanulmányok.</i> Partium Kiadó, Nagyvárad, 2005. 19. Jackman, David: <i>János levelei,</i> Budapest, 2000. 20. Karner Károly: <i>Apokalipszis,</i> Budapest, 1990. 21. Kálvin János: <i>A Filippiekhez írt levél magyarázata.</i> A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 1992. 22. Kálvin János: <i>Magyarázata Pál apostolnak a Timótheushoz írt leveleihez.</i> A Szabó András fordítása, Budapest, 1992. 23. Köster, Helmut: <i>Einführung in das Neue Testament,</i> Berlin–New York, Walter de Gruyter, 1980. 24. Lenkeyné Semsey Klára: <i>Péter első levele,</i> Debrecen, 1998. 25. Lészai Lehel: <i>A keresztyén házirend a házitáblák tükrében, Református Szemle,</i> LXXXVII. évfolyam, 1994. november–december, 6. szám, 400–406. 26. Lészai Lehel: <i>Discipleship in the Synoptics.</i> Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig, 2017. 27. Lészai Lehel: <i>Tanítványi létforma.</i> Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022. 28. Longenecker, Richard N.: <i>Galatians,</i> Word Biblical Commentary, Dallas, Texas, 1990. 29. Lucas, R. C.: <i>Pál levele a kolossébeliekhez és Filemonhoz,</i> Harmat, Budapest, 1993. 30. Michaelis, W.: <i>Einleitung in das Neue Testament,</i> 1953. 31. Ravasz László: <i>Az Újszövetség magyarázata I–II,</i> A Ref. Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Budapest, 1991. 32. Robert, A. et A. Feuillet: <i>Introduction a la Bible,</i> Tome II. 1959. 33. Szathmáry Sándor: <i>Bibliismeret II.</i> Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest, 1995². 34. Stott, John: <i>A Timóteushoz írt első levél és a Tituszhhoz írt levél,</i> Harmat, Budapest, 2000. 35. Stott, John: <i>A Timóteushoz írt második levél,</i> Harmat, Budapest, 1995. 36. Stott, John: <i>Az Efezusi levél,</i> Harmat, Budapest, 1994. 37. <i>The Bible Speaks Today</i> kommentár sorozat, Leicester, 1988–1992. 38. <i>Tyndale New Testament Commentaries</i> sorozat, Leicester–Grand Rapids, 1985–1992. 39. Varga Zsigmond J.: <i>A Galatákhhoz írt levél,</i> Kálvin Kiadó, Budapest, 1998. 40. Varga Zsigmond, ifj.: <i>Újszövetségi bevezetés.</i> A Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000. 41. <i>Word Biblical Commentary</i> kommentár sorozat, Dallas, 1977–1999. 42. <i>Wuppertaler Studienbibel</i> kommentár sorozat, Wuppertal, 1961–1973. 		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a levélirodalomba	bevezető előadás, kérdések megvitatás	
2. Galata-Kolossé levelek	diákok előadása, kérdések megvitatása	
3. 1-2Thessz, 1-2 Tim, Titusz és Filemon levél	diákok előadása, kérdések megvitatása	

4. A Zsidókhoz írt levél	diákok előadása, kérdések megvitatása	
5. Jakab levele	diákok előadása, kérdések megvitatása	
6. Péter első levele	diákok előadása, kérdések megvitatása	
7. Péter második levele	diákok előadása, kérdések megvitatása	
8. János első levele	diákok előadása, kérdések megvitatása	
9. János második és harmadik levele	diákok előadása, kérdések megvitatása	
10. Júdás levele	diákok előadása, kérdések megvitatása	
11. János jelenések 1–7	diákok előadása, kérdések megvitatása	
12. János jelenések 8–14	diákok előadása, kérdések megvitatása	
13. János jelenések 15–22	diákok előadása, kérdések megvitatása	
14. Ismétlés	diákok kérdéseinek megvitatása	

Könyvészet

1. Balla Péter: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története. Bevezetéstani alternatívák.* Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest, 2005.
2. Farkasfalvy Dénes: *Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez.* Szent István Társulat, Budapest, 1997.
3. Aebi, Ernst: *Rövid bevezetés a Bibliába.* Primo, Budapest, 1985.
4. Budai Gergely – Herczeg Pál: *Az Újszövetség története.* A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1985.
5. Lészai Lehel: *Az Újszövetség keletkezése és könyvei.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2019.
6. Adorjáni Zoltán: *Öt és újat.* Koinónia, Kolozsvár, 2004.
7. Balikó Zoltán: *Az Efezusi levél,* A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1985.
8. Benyik György: *Az Újszövetségi Szentírás keletkezés- és kutatástörténete.* JATEPress, Szeged, 1996.
9. Biblia magyarázó jegyzetekkel. Kálvin János kiadó, Budapest, 1996.
10. Bibliai Atlasz. Református Sajtóosztály, Budapest, 1984.
11. Bruce, F. F.: *Az Újszövetség megbízhatósága.* Evangéliumi kiadó, London, 1959.
12. Cserháti Sándor: *A Filippiekhez írt levél,* A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1976.
13. Cserháti Sándor: *A Galáciabeliekhez írt levél,* A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1982.
14. Das Neue Testament Deutsch kommentár sorozat, Göttingen, 1979–1985.
15. Fekete Károly, ifj.: *Jakab apostol levelének magyarázata,* Budapest, 1994.
16. Guthrie, Donald: *New Testament Introduction.* Apollos – Intervarsity Press, Leicester, England – Downers Grove, Illinois, 1990⁴.
17. Geréb Zsolt: *A Thesszalonikabeliekhez írott levelek magyarázata,* Kolozsvár, 2004.
18. Geréb Zsolt: *Újszövetségi tanulmányok.* Partium Kiadó, Nagyvárad, 2005.
19. Jackman, David: *János levelei,* Budapest, 2000.
20. Karner Károly: *Apokalipszis,* Budapest, 1990.
21. Kálvin János: *A Filippiekhez írt levél magyarázata.* A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 1992.
22. Kálvin János: *Magyarázata Pál apostolnak a Timótheushoz írt leveihez.* A Szabó András fordítása, Budapest, 1992.
23. Köster, Helmut: *Einführung in das Neue Testament,* Berlin–New York, Walter de Gruyter, 1980.
24. Lenkeyné Semsey Klára: *Péter első levele,* Debrecen, 1998.
25. Lészai Lehel: *A keresztyén házi- és iskolai házitáblák tükrében, Református Szemle,* LXXXVII. évfolyam, 1994. november–december, 6. szám, 400–406.
26. Lészai Lehel: *Discipleship in the Synoptics.* Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig, 2017.
27. Lészai Lehel: *Tanítványi létforma.* Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2022.
28. Longenecker, Richard N.: *Galatians,* Word Biblical Commentary, Dallas, Texas, 1990.
29. Lucas, R. C.: *Pál levele a kolossébeliekhez és Filemonhoz,* Harmat, Budapest, 1993.
30. Michaelis, W.: *Einleitung in das Neue Testament,* 1953.
31. Ravasz László: *Az Újszövetség magyarázata I–II,* A Ref. Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, Budapest, 1991.
32. Robert, A. et A. Feuillet: *Introduction a la Bible,* Tome II. 1959.
33. Szathmáry Sándor: *Bibliaismeret II. Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya,* Budapest, 1995².
34. Stott, John: *A Timóteushoz írt első levél és a Tituszhoz írt levél,* Harmat, Budapest, 2000.
35. Stott, John: *A Timóteushoz írt második levél,* Harmat, Budapest, 1995.
36. Stott, John: *Az Efezusi levél,* Harmat, Budapest, 1994.
37. *The Bible Speaks Today* kommentár sorozat, Leicester, 1988–1992.
38. *Tyndale New Testament Commentaries* sorozat, Leicester–Grand Rapids, 1985–1992.
39. Varga Zsigmond J.: *A Galatákhoz írt levél,* Kálvin Kiadó, Budapest, 1998.
40. Varga Zsigmond, ifj.: *Újszövetségi bevezetés.* A Református Zsinati Iroda Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, Budapest, 2000.
41. *Word Biblical Commentary* kommentár sorozat, Dallas, 1977–1999.
42. *Wuppertaler Studienbibel* kommentár sorozat, Wuppertal, 1961–1973.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma megegyezik a rangosabb egyetemeken oktatott újszövetségi szentírásismeret és izagógika tartalmával
- A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs bibliakutatás eredményeit.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az anyag alapos ismerete	Írásbeli vizsga	33 %
	Az anyag részletes ismerete	Tesztek	33 %
10.5 Szeminárium / Labor	Szem-i dolgozat kidolgozása	Helyesség, pontosság	17 %
	Szem-i dolgozat bemutatása	Szabatosság, könyvészet	17 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A szemináriumi dolgozat minimum hét oldalas kell hogy legyen a címlapon és felhasznált irodalmon kívül, önálló gondolatokkal, érveléssel alátámasztva. Akkor sikeres az írásbeli vizsga és a teszt, ha a diák eléri az 5-ös általánost. Vizsgán számon kéretik három olvasott szakkönyv részletes ismerete a teljes anyag mellett. 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja	
--	--	--

Kitöltés időpontja:
2025.04.21.

Előadás felelőse:

Dr. Lészai Lehel

Szeminárium felelőse:

Dr. Lészai Lehel

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.04.29.

Intézetigazgató:

Dr. Péter István

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.